30/01/2019

Υποδοχή λειψάνων των Τριών Ιεραρχών

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Κυδωνίας και Αποκορώνου

Του Πανοσιολογιωτάτου Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Κυδωνίας και Αποκορώνου Αρχιμ. Δαμασκηνού Λιονάκη

Με την χάρη του Θεού και τη συγκατάνευση των Πατέρων της Αγιορείτικης Ιεράς Μονής του Αγίου Παύλου, Κλήρος και Λαός υποδεχόμεθα ιερά Λείψανα των Τριών Ιεραρχών, των της Τρισηλίου Θεότητος Φωστήρων, των μοναδικών αυτών προσωπικοτήτων, με το πάντα επίκαιρο και επαναστατικό μήνυμά τους, που έρχεται από τα βάθη των αιώνων να μας θυμίσει τη χριστιανική αυθεντικότητα, να προτείνει λύσεις και να δώσει κατευθύνσεις, που γεμίζουν ελπίδα και απελευθερώνουν.

Οι Τρεις Ιεράρχες, αδελφοί μου, υπήρξαν ολοκληρωμένες προσωπικότητες που δεν διακρίθηκαν μόνο σ’ έναν τομέα αλλά παντού. Όλοι τους χαρακτηρίζονταν για τη θεολογική αλλά και την ευρύτερη επιστημονική τους συγκρότηση, τη ριζοσπαστική κοινωνική τους παρουσία, την ανοικτότητα του πνεύματος και την κριτική στάση τους απέναντι σε κάθε μορφής εξουσία.

Η αγάπη για τους Πατέρες δεν είναι θεωρητικό κατασκεύασμα, έχει κόστος. Είναι πράξη που απαιτεί υπευθυνότητα και διάθεση για διαρκή προσφορά.

Οι Τρεις Ιεράρχες στηρίζουν με κάθε τρόπο τους φτωχούς, τους κυνηγημένους και

τους απροστάτευτους της εποχής τους. Θεωρούν αυτονόητο να θυσιαστούν για τον κάθε έναν από αυτούς. Η περιθωριοποίηση των κοινωνικά αδύνατων δεν συνάδει με το ορθόδοξο ήθος. Κάθε άνθρωπος αποτελεί ανεπανάληπτη προσωπικότητα, είναι εικόνα του Θεού. «Με ποιο δικαίωμα» αναρωτιέται ο Χρυσόστομος «μπορεί κανείς να περιφρονεί εκείνους τους οποίους ο Θεός τόσο τιμά ώστε τους δίνει το Σώμα και το Αίμα του Υιού του;». Μάλιστα, η επιμονή του να κτίσει το λεπροκομείο, όχι σε κάποια υποβαθμισμένη περιοχή της Κωνσταντινούπολης, αλλά στην πλουσιότερη συνοικία έξω απ' την πόλη, εκεί που ζούσαν μεγάλοι γαιοκτήμονες και οι οποίοι έβλεπαν την οικονομική αξία των πολυτελών οικημάτων να μειώνεται λόγω της γειτνίασης με το κτήριο αυτό, απετέλεσε και την αφορμή για την οριστική δίωξή του, που θα τον οδηγούσε στην εξορία και στο βασανιστικό θάνατο.

Οι Τρεις Ιεράρχες ζητάνε από τους χριστιανούς της εποχής τους, της κάθε εποχής, να ανακαλύψουν την αυθεντική θρησκευτικότητα, αυτή που απελευθερώνει τον άνθρωπο, μακριά από δεισιδαιμονίες, προλήψεις και φοβίες.

Άνθρωποι με ανοιχτούς πνευματικούς ορίζοντες, οι Πατέρες της Εκκλησίας τονίζουν κατ' επανάληψιν στα κείμενά τους την αξία της αρχαίας ελληνικής παιδείας. Ο Γρηγόριος αντιδρώντας στις απόψεις κάποιων ακραίων και φοβικών χριστιανών, που αρνούνταν τη μελέτη της κλασικής παιδείας, υποστηρίζει πως είναι «αγροίκοι και αγράμματοι», όσοι δε δέχονται την αξία της. Αποκαλεί την πόλη των Αθηνών που ήταν κέντρο σπουδής του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού, «Χρυσή Αθήνα των Γραμμάτων».

Οι Τρεις Ιεράρχες δεν ήθελαν τους χριστιανούς νέους ανθρώπους χωρίς κριτική σκέψη, χωρίς ευρύτητα γνώσεων, χωρίς γενικότερο προβληματισμό. Τους ήθελαν μέσα στην κοινωνία και τη ζωή, μετόχους των κοινωνικών ανησυχιών και φιλοσοφικών ρευμάτων.

Και οι τρείς αντιδρούν σε μια επιφανειακή πνευματικότητα, σε ένα ακίνδυνο χριστιανισμό, σε μια πίστη που τυφλώνει και σε μια εκκλησία που δεν είναι η οδός της αληθινής σωτηρίας και ζωής, αλλά ένα μέσο στα χέρια των ισχυρών για τη χειραγώγηση και εκμετάλλευση ανθρώπων και λαών.

Οι Τρεις Ιεράρχες δεν μπορούν να συμβιβαστούν με την υποκρισία των βολεμένων χριστιανών: «ξέρω πολλούς», λέει ο Χρυσόστομος, «που νηστεύουν και προσεύχονται και στενάζουν, επιδεικνύοντας κάθε λογής αδάπανη ευλάβεια. Ενώ ούτε ένα οβολό δε δίνουν στους θλιβόμενους. Τι κέρδος έχουν από την υπόλοιπη αρετή τους; Γι' αυτούς η βασιλεία των ουρανών είναι κλειστή». Και ο Γρηγόριος συμπληρώνει: «Μη τεντώνεις τα χέρια σου στον ουρανό αλλά στα χέρια των

φτωχών. Αν εκτείνεις τα χέρια σου στα χέρια των φτωχών έπιασες την κορυφή του ουρανού».

Μελετώντας κανείς τις θέσεις των Τριών Ιεραρχών για θέματα αγωγής των νέων, συναντά στα κείμενα τους προβληματισμούς και προτάσεις, όμοιες με τις πλέον προωθημένες της εποχής μας στις επιστήμες της Παιδαγωγικής και της Ψυχολογίας. Δυστυχώς, όμως, ακόμα παραμένουν άγνωστες, όχι απλά στο ευρύ κοινό αλλά και στον εκπαιδευτικό κόσμο.

Η παιδεία κατά τους Τρείς Ιεράρχες πρέπει να αποτελεί δρόμο απελευθέρωσης προσωπικής και κοινωνικής, όχι διαδικασία εξαναγκασμού και ανελευθερίας.

Τα βασικά στοιχεία της αληθινής παιδείας για τους Τρεις Ιεράρχες είναι: η αγάπη, η ελευθερία και ο σεβασμός του ανθρωπίνου προσώπου. Και οι τρεις τονίζουν πως η σχέση παιδαγωγού μαθητή είναι μια σχέση ελευθερίας και δημιουργίας. Ο διάλογος είναι το καλύτερο μέσο για να επιτευχθεί ο σκοπός της αγωγής. Η εξουσιαστικότητα και ο δογματισμός όχι μόνο δείχνουν έλλειψη αγάπης, αλλά και δε φέρνουν κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα. Ο εκπαιδευτικός οφείλει πρώτιστα να σέβεται το δώρο της ελευθερίας που χάρισε ο δημιουργός στα παιδιά και να μη φυλακίζει τις ανησυχίες τους, αλλά να ανοίγει δρόμους.

Με απλά λόγια οι Τρεις Ιεράρχες υποστηρίζουν πως η Παιδεία πρέπει να είναι στην υπηρεσία του ανθρώπου και όχι του συστήματος, όπως δυστυχώς έχει καταντήσει στις μέρες μας.

Αφιερώθησαν στο έργο της διαπλάσεως των ανθρώπων, εγκαινιάζοντας και καθιδρύοντας την ευεργετική συνεργασία μεταξύ Εκκλησίας και Παιδείας, Ναού και σχολείου, επιτυγχάνοντας την αμοιβαία μεταλαμπάδευση της ουράνιας γνώσης και της θύραθεν παιδείας στο ελληνικό Γένος.

Πρωταγωνιστές της ευεργετικής αυτής μίξης υπήρξαν οι Άγιοι Τρεις Ιεράρχες, οι οποίοι συνδέοντας τα ελληνικά γράμματα με τις αλήθειες της Αποκαλύψεως του Θεού κατέστησαν την ελληνική γλώσσα κύριο όχημα του λόγου της Ιεράς Παράδοσεως. Και δι’ αυτού του τρόπου έκτισαν έναν πεφωτισμένο και συνάμα ευλογημένο από τον Φωτοδότη Κύριο πολιτισμό, τον Ελληνορθόδοξο πολιτισμό, ο οποίος επί γενεές τώρα φωτίζει τους λαούς που τον υιοθέτησαν.

Αυτή είναι η πλουσιότερη και αξιολογότερη κληρονομιά που κατέχουμε, αδελφοί, εμείς οι σύγχρονοι Έλληνες, αφού ομιλούμε ακόμη την ίδια γλώσσα και χρησιμοποιούμε τα ίδια γράμματα που χρησιμοποίησαν οι Τρεις εκείνοι παμμέγιστοι φωστήρες. Η παιδεία τους δεν περιορίζεται, δεν φυλακίζεται, ούτε οριοθετείται εντός των εθνικών μας συνόρων. Φτερουγίζει όπου υπάρχουν

Έλληνες και όπου βρίσκεται πνεύμα φιλελληνικό και ελεύθερο, γιατί κατά τον Ισοκράτη «Έλληνας καλείσθαι τους της ημετέρας παιδεύσεως μετέχοντας…», ιδίως δε στον Ευρωπαϊκό χώρο, οπού εναγωνίως αναζητούνται ρίζες, αρχές και αξίες!

Στην ανηφορική αυτή πνευματική πορεία, όπου συναντώνται η αρχαιοελληνική αντίληψη για την οικουμενικότητα της παιδείας και η ορθόδοξη πίστη για την μοναδικότητα του προσώπου, διαμορφώνεται το πρότυπο του χριστιανού παιδαγωγού, που γνωρίζει να ψυχοανατέμνει την ανθρώπινη υπόσταση και να καλλιεργεί την αδαμάντινη αιώνια ψυχή της.

Όπως ωραία λέει ο Χρήστος Γιανναράς, όσοι κάνουν τους σχεδιασμούς για την παιδεία δείχνουν πως δεν τους ενδιαφέρει « η κατά κεφαλήν καλλιέργεια αλλά το κατά κεφαλήν εισόδημα». Συνεχίζουμε να εγκληματούμε σε βάρος των νέων ανθρώπων. Ξεκόψαμε τη γνώση από τη ζωή, τον έρωτα, την ομορφιά. Υποτάξαμε την αγάπη στην αναγκαιότητα και γι’ αυτό αποτύχαμε.

Η αγάπη, λέει ένας άγιος της Εκκλησίας μας, είναι πιο γλυκιά και από τη ζωή. Προσφέρουμε σήμερα παιδεία αγάπης; Όχι. Τότε πως θέλουμε παιδεία ζωής;

Αν θέλουμε να τιμήσουμε τους Τρεις Ιεράρχες δε χρειάζεται να το κάνουμε μέσα από ακίνδυνες τυπικές γιορτές.

Απαιτείται μελέτη του έργου τους, της προσφοράς τους, αλλά κυρίως η μίμηση της στάσης ζωής τους.

Αδελφοί μου,

Λείψανα των μεγάλων αυτών Αγίων ευρίσκονται ανάμεσά μας στον Ιερό Ναό Αγίου Χαραλάμπους Λενταριανών και θα παραμείνουν έως την 3η Φεβρουαρίου, πηγή ακένωτης ευλογίας, αγιασμού και επιστηριγμού, «παρηγοριά και καταφύγιο ασφαλές από τα κακά που πάντοτε μας βρίσκουν στη ζωή», κατά τον ιερό Χρυσόστομο.

Προσκυνώντας τα Άγια Λείψανα των Τριών Ιεραρχών, προσκυνούμε την αγία ζωή τους, την αγάπη τους προς τον Θεό, τον άνθρωπο και όλη την κτίση, την πίστη τους, τις αρετές τους, τους βλέπουμε, τους αγγίζουμε, τους ασπαζόμαστε με αγάπη, διότι δι’ αυτών ενεργεί η Χάρη του Θεού, η οποία ευχόμεθα να είναι πάντοτε μαζί σας, να σκεπάζει και να στηρίζει τη ζωή σας. ΑΜΗΝ!